STUDIU DE CAZ: HOLOCAUSTUL ÎN ROMÂNIA

Spațiul românesc și *„problema evreiască”*

Secolul I - primele atestări despre prezența evreilor pe teritoriul românesc.
Secolele IV-XVIII - evreii s-au stabilit pe teritoriul Țării Românești (evrei sefarzi, originari din Spania), Transilvaniei și Moldovei (evrei aşkenazi, originari din Galiția și Polonia), desfășurând o largă paletă de activități precum negustoria, cârciumăritul, cămătăria și meșteșugurile.
1859-1866 - a fost declanșat procesul de emancipare a evreilor din România, un rol important avându-l reformele adoptate în perioada domniei lui Alexandru Ioan Cuza.
1866 - după urcarea pe tron a lui Carol I, politica față de evrei s-a schimbat: în articolul 7 al primei Constituții românești s-a specificat că doar străinii de rit creștin au putut obține cetățenia.
13 iulie 1878 - în cadrul Congresului de Pace de la Berlin (Germania) s-a condiționat recunoașterea independenței României de modificarea Constituției din 1866 (articolul 7) ⇒ drepturi pentru evrei.
1878-1914 - manifestarea unui sistematic antisemitism de stat: membrilor comunității evreiești le-au fost interzise o serie de profesii ⇒ emigrarea evreilor în Europa de Vest, S.U.A. și Palestina.
1916-1918 - soldații evrei s-au distins în luptele desfășurate pe parcursul Primului Război Mondial.
1919-1938 - situația evreilor din România s-a îmbunătățit după adoptarea Constituției din 1923.

Jan Feliks Piwarski - *Negustori evrei din Varșovia* (1841)

Nicolae Grigorescu - *Evreu cu gâscă* (1880)

Caricaturi antisemite din România secolului al XIX-lea

Copiii unei familii de evrei români (anii 1920)

Cimitirul soldaților de etnie evreiască, cetățeni români, care au luptat în Primul Război Mondial (1916-1918)

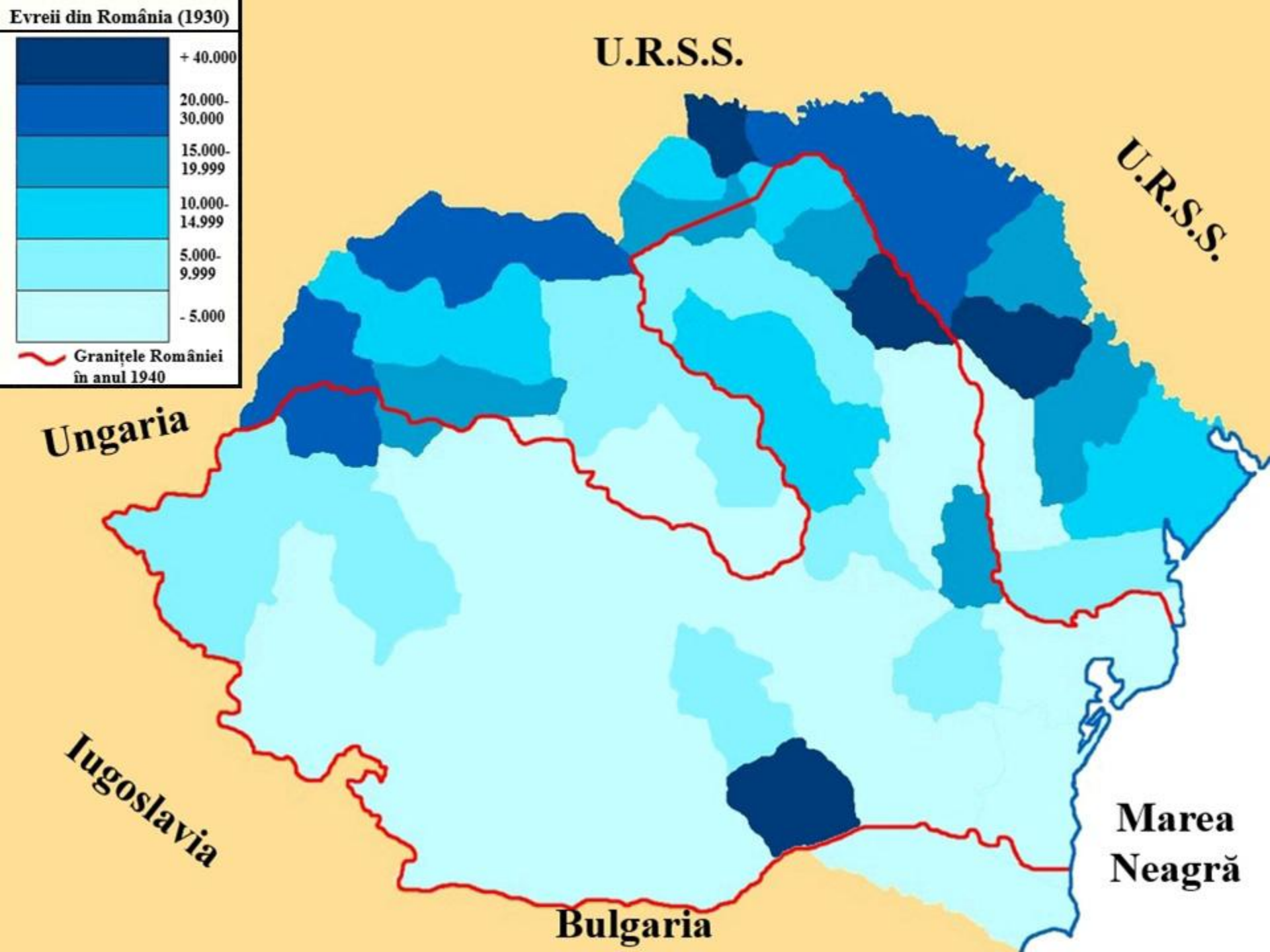
Evreii din România (1930)
+ 40.000
20.000-30.000
15.000-19.999
10.000-14.999
5.000-9.999
- 5.000
Granițele României în anul 1940
U.R.S.S.
U.R.S.S.
Ungaria
Iugoslavia
Bulgaria
Marea Neagră

Antisemitism și Holocaust (1938-1944)

10 februarie 1938-6 septembrie 1940 - perioada domniei autoritare a regelui Carol al II-lea a accentuat caracterul antisemitismului de stat, evreii fiind discreditați prin intermediul mass-mediei.

30 iunie 1940 - la Galați, a avut loc masacrul comis de forțele armatei naționale împotriva unor cetățeni români, evrei, care au dorit să treacă în Basarabia ocupată de U.R.S.S. (80-400 de victime).

1 iulie 1940 - la Dorohoi și Rădăuți, s-a desfășurat **pogromul** declanșat de militari români întorși din Basarabia (165-200 de victime printre soldații români de origine evreiască și evreii din zonă).

14 septembrie 1940-23 ianuarie 1941 - guvernarea legionară a urmărit *„românizarea”* întreprinderilor, prin concedierea muncitorilor evrei şi înlocuirea acestora cu etnici români.

21-23 ianuarie 1941 - în paralel cu rebeliunea, legionarii au inițiat și condus cel mai mare și mai violent pogrom împotriva evreilor din istoria Bucureștiului: 120-140 de victime.

27 ianuarie 1941-23 august 1944 - în perioada guvernării mareșalului Ion Antonescu, situația evreilor din România a devenit dramatică: deportări în Transnistria, foamete, boli și execuții sumare.

27-30 iunie 1941 - la Iaşi, a avut loc pogromul în cadrul căruia au fost masacraţi 14.000 de evrei.

26 iunie 1940-23 august 1944 - în perioada Holocaustului au murit 280.000-380.000 de evrei: în primele trei luni de război au murit 19.000 de evrei, iar peste 100.000 în Transnistria (1941-1942).

Țăranii ară și jidanii profită,
Țăranii muncesc și țărăniștii-comuniști se pricopsesc

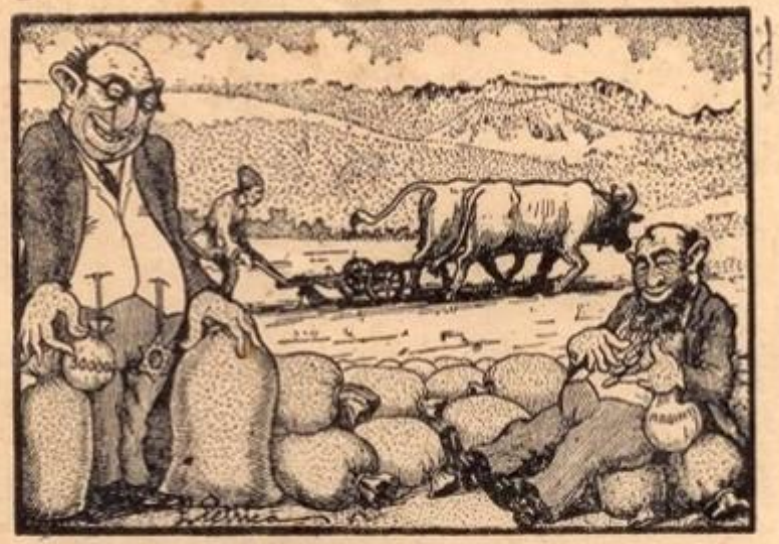

Frați săteni,

De toată munca voastră profită alții. Profită negustorul, samsarul, morarul și brutarul evreu.

Munciți din greu pentru politicieni și jidani. Unii vă amăgesc cu minciuni și alții vă amețesc cu băutură. Băutura o scot tot după pielea voastră, scumpindu-vă toate mărfurile de care aveți nevoie.

Frați creștini,

A venit vremea să vă desmeticiți. Nu mai votați cu șariatanii, care și-au dat mâna cu jidanii. Nu mai votați cu LIBERALII și ȚĂRĂNIȘTII.
Votați cu bunii români.

A. C. Cuza și Octavian Goga.

Votați semnul drum drept

Luptați și votați pentru **România a Românilor**
Pentru expropierea tâlharilor care au jefuit țara.

Partidul Național-Creștin

Hora robirii neamului

Cântecul lui Mihalache, Lupu și Madgearu

Foae verde usturoi,
Taro-i bine pe la noi:

La alegeri cu țăranii,
La 'nvârteală cu jidanii.

Frați Români Creștini,

Să știți că:

Toate hoțiile din țară, jidanii le fac de mână cu politicianii. Toată scumpetea din țară e datorită jidanilor, cari stăpânesc industria și negoțul românesc.

Liberalii și țărăniștii au trădat țăranii și s'au înfrățit cu jidanii.

Strângeți-vă cu toții în jurul **Partidului Național-Creștin**, care în frunte cu marii Români: **A. C. CUZA** și **OCTAVIAN GOGA**, va scăpa țara de lifteie streine, împlinind visul nostru scump: **„România a Românilor"**.

Semnul Partidului **Național-creștin** este:

Afișe electorale antisemite răspândite de Partidul Național-Creștin (1937)

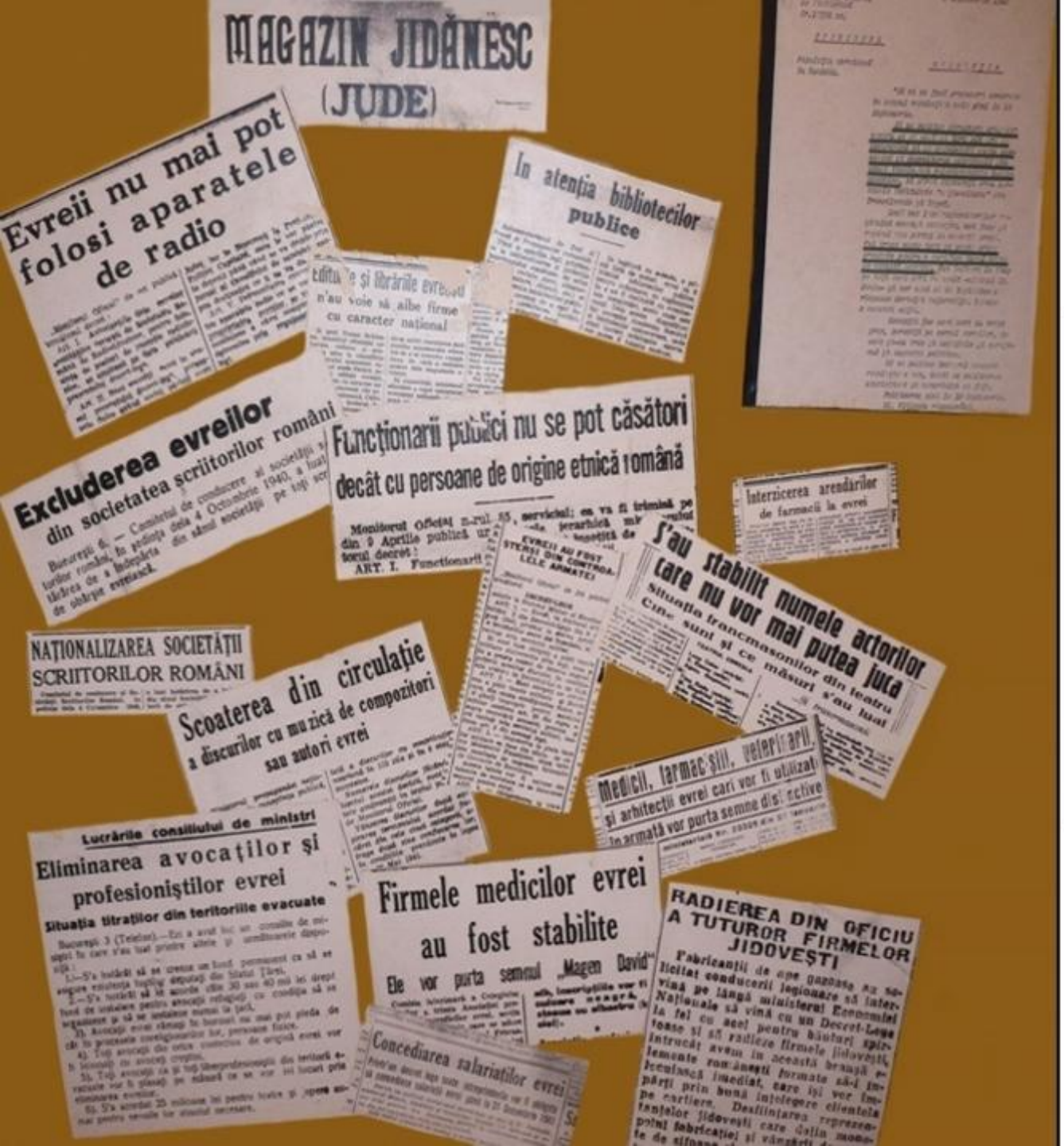

Articole de presă din perioada domniei autoritare a regelui Carol al II-lea (1938-1940), în care sunt prezentate legile antisemite

Evrei uciși în pogromul de la Galați (30 iunie 1940)

Bucureștiul după rebeliunea legionară și pogromul din 21-23 ianuarie 1941

Victimele pogromului din Iași (27-30 iunie 1941)

Ghetouri și lagăre de concentrare evreiești din România (1942)
Ghetouri
Lagăre de concentrare
Guvernământul-general pentru Polonia
Reichkomisariatul Ucrainei
Ungaria
Croația
Serbia (ocupată de Germania)
Bulgaria
Marea Neagră
Nistru
Bug
Prut
Tisa
Dunărea
Bar
Șpîkov
Peciora
Șargorod
Tulcîn
Moghilău
Vapniarca
Secureni
Scazineț
Berșad
Rogozna
Briceni
Edineț
Reblenitz
Golta
Bogdanovca
Soroca
Acmecetca
Cernăuți
Râșcani
Vertiujeni
Mărculești
Domanevca
Limbenii Noi
Bălți
Burdujeni
Răuțel
Mostovoi
Fălticeni
Alexandru cel Bun
Berezovca
Chișinău
HușI
Odessa
Vădeani
Doaga
Cubei
Focșani
Galați
Lugoj
Iacob Deal
Turcoaia
Târgu-Jiu
Ploiești
Turnu Severin
Greci
Călărași
Caracal
Stelele și pătratele reprezintă cele mai importante ghetouri și lagăre de concentrare evreiești de pe teritoriul controlat de România

„Subsemnatul General Trestiereanu Constantin, Comandant Secund al Diviziei a 10-a și al Comandamentului Militar Odessa certific următoarele:

1. În dimineața zilei de 23 Octombrie 1941 - după atentatul care a aruncat în aer Comandamentul Militar Odessa - am primit prin Colonelul Stănculescu de la Armata a 4-a următorul ordin, transmis de autoritățile superioare:
De a se face în Odessa represalii în masă, executându-se evrei comuniști în proporție de 200 pentru fiecare ofițer sau funcționar civil și 100 de fiecare grad inferior uciși în acel atentat.

2. Am ordonat Locotenent Colonel Mihail Niculescu Șeful Serviciului Pretoral Odessa să execute ordinul chiar în cursul zilei de 23 Octombrie 1941, punându-i la dispoziție o Companie de mitraliere din Batalionul 10 Divizionar, jandarmii și mijloacele necesare pentru aducerea la îndeplinire a ordinului primit.”

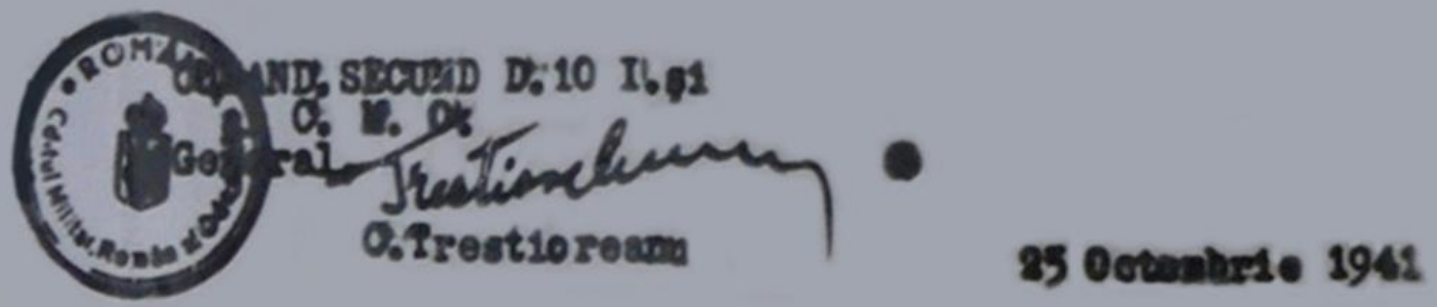

Telegrama prin care forțele române au trecut la represalii împotriva evreilor din Odessa (Ucraina, 23 octombrie 1941)

„(Evreii) au fost masați până la refuz în patru magazii care au fost apoi nimicite pe rând, cu foc de mitraliere, pușcă, stropite cu benzină și incendiate, cu excepția ultimei magazii care a fost dinamitată. Vacarmul și scenele înfiorătoare ce au avut loc au depășit puterea de evocare: femei cu părul în flăcări, oameni răniți și aprinși de vii au ieșit prin acoperișul sau spărturile magaziilor incendiate, căutând înnebuniți o scăpare. De jur împrejur însă i-a țintit arma ostașilor care au avut ordinul de a nu scăpa nici un civil. Grozăvia sinistrului a fost așa de puternică încât a tulburat adânc pe toți cei de față, soldați și comandanți. Într-o stare sufletească în care rațiunea a fost gonită și înăbușită de instinct, oamenii au confirmat misiunile primite, le-au executat febril sau s-au ascuns, retrăgându-se deoparte, după cum, probabil, a fost firea fiecăruia. Astfel unii soldați au tras încruntați, calm, alții s-au închinat și au tras, iar arma le-a tremurat în mână, alții au tras aiurea, alții chiar au evitat să tragă. (...)

Cei dinăuntrul magaziilor, îngroziți de chinurile morții, au încercat să evadeze sau s-au ridicat pe geamuri în mijlocul flăcărilor, implorând să fie împușcați. Cei mai mulți dintre ofițerii ce au fost la fața locului au fost impresionați la lacrimi de ceea ce au fost nevoiți să facă și unii dintre ei au abandonat poziția, eschivându-se sau chiar ascunzându-se printre alți soldați fără misiune.”

Martor ocular al masacrului de la Dalnic (aproximativ 22.000 de victime), din apropierea Odessei (24 octombrie 1941)

Genocidul rromilor și persecuția sașilor

1 iunie 1942-decembrie 1942 - guvernarea Antonescu a decis deportarea a 24.617 rromi (nomazi și stabili - nenomazi) din România în Transnistria, dintre care aproximativ 11.000 au murit.
23 august 1944-8 mai 1945 - în contextul trecerii României în tabăra Aliată, a fost rândul minorității germane (sasă) să fie persecutată, mulți sași fiind deportați în lagăre de muncă forțată din U.R.S.S.
1947-1989 - în perioada comunistă populația rromă a fost sedentarizată forțat, iar sașii au emigrat în număr mare în R.F.G. (Republica Federală Germană).

INSPECTORATUL GENERAL AL JANDARMERIEI
Serviciul Jandarmeriei
Secția a III-a

SITUAȚIE-NUMERICĂ
privitoare la evacuarea țiganilor nomazi și nenomazi în Transnistria

1. Țigani nomazi evacuați între 1 Iunie și 15 August 1942:

Bărbați 2352
Femei 2375
Copii 6714
Total: 11.441

2. Țigani nenomazi (stabili) nemobilizabili și periculoși ordinii publice, evacuați cu trenurile de evacuare între 11-20 Septembrie 1942:

Bărbați 3187
Femei 3780
Copii 6209
Total: 13.176

Au mai fost evacuați ulterior cu aprobări speciale, fiind infractori eliberați din închisori:

Bărbați 22
Femei 17
Copii 30
Total: 69

Total general țigani nomazi și nenomazi 24.606

Raportul Inspectoratului Jandarmeriei Române despre evacuarea rromilor în Transnistria (1942)

Copii rromi deportați în Transnistria
(Ucraina, 1942)

Familii de rromi deportate în Transnistria
(Ucraina, 1942)

Sași (germani) din zona Bistriței deportati de sovietici (1945)

BIBLIOGRAFIE

1. Dumitrescu, Doru, Manea, Mihai, *Mic dicționar enciclopedic de termeni istorici*, Editura Meronia, București, 2008.
2. Soare, Aurel Constantin, Cojocaru, Daniela Ana, Grozav, Gabriel, Pavelescu, Alina, *Istorie: Manual pentru clasa a VIII-a*, Editura Art Klett, București, 2020.
3. Stoica, Stan (coordonator), Bălușoiu, Valentin, Becheru, Dragoș Sebastian, Bilcea, Valentina, Bondar, Ancuța, Grecu, Maria, *Istorie: Manual pentru clasa a VIII-a*, Editura CD Press, București, 2020.
4. Gheorghe, Maria Mariana, Săvuță, Irina Ema, *Istorie: Manual pentru clasa a VIII-a*, Editura Litera, București, 2020.
5. Bărbulescu, Mihai, Deletant, Dennis, Hitchins, Keith, Papacostea, Șerban, Teodor, Pompiliu, *Istoria României*, Editura Corint Educațional, București, 2014.
6. Constantiniu, Florin, *O istorie sinceră a poporului român*, Editura Univers Enciclopedic Gold, București, 2008.
7. Hitchins, Keith, *România: 1866-1947*, Editura Humanitas, București, 2017.
8. Guida, Francesco, *România în secolul XX*, Editura Cartier, Chișinău, 2019.
9. Duțu, Alesandru, *Armata română în război (1941-1945)*, Editura Enciclopedică, București, 2016.
10. Comisia Internațională pentru Studierea Holocaustului în România, *Raport final*, Editura Polirom, Iași, 2005.
11. Ioanid, Radu, *Holocaustul în România: distrugerea evreilor și rromilor sub regimul Antonescu (1940-1944)*, Editura Polirom, Iași, 2019.
12. Imagini: Google Images (domeniul public).

😁 Vă mulțumim pentru atenție! 🎉

ȘCOALA COOL

EDUCAȚIE PRIN CONȚINUT